

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

Szerkesztői szállítás:

Külső-monostortúra 1881. sz.

Kiadó hivatal:

Középutca, Stein J. könyvkereskedése.

Hirdetési ár: 6 hasábos garmond sorért 1-szor 7 kr, 2-szor 6 kr, 3-szor 5 kr, s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj.
Hirdetések felvételnek Bécsben Oppel Alajosnál (Wollzeile 22. sz.) és Haasenstein és Vogelnél (Wollzeile 9. sz.).
Pesten: Zeisler M. hirdetés felvételi irodájában.
Nyilttéri cikkek sora után 20 kr. előleg befizetése mellett a szerkesztőséghez csimzendők.
Előfizetés a hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelik.

Megjelenő lap hetenkint háromszor, u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délen.
Előfizetési ár:
egész évre 12 frt, félre 6 frt, évnegyedre 3 frt

Pest, február 29. 1868.

(D.) Egyik pesti baloldali lap csodálattal fejezi ki, hogy Széles Dénes képviselőnek, az erdélyi bányászat érdekében cikksorozata a „Közlöny“-ben, egy kormány-párti lapban jelenhetett meg.

A „Közlöny“ az országgyűlési jobboldal politikájával tart, melynek élén Deák áll, ki nyíltan kötötte ki pártja tagjai részére a gondolat- és nézet-szabadságot.

Mi folytatásai vagyunk azon ellenzéknek, mely 1831 óta alakult, s mentve a politikai túlkapaszkodástól, a szabadelvű reformokért küzdött folyvást legitim alapokon.

Mi egy független párt tagjai vagyunk, mely nincs kötelezve, hogy hatra-vakra a kormány eljárásait legyezgesse, vagy mulasztásait takargassa. Mi védjük a kormányt alkotmányos törekvéseiben, szót vetünk állásának terheivel, s túlkövetelésekkel nem zaklatjuk; de épp azért, mert bizunk a kormányban, mert ezen pártunkból alakult kormányunk huzamos kormányzását óhajtuk: soha sem habozunk megmutatni a sebeket, miket hegeszteni kell, a hiányokat, miket ki kell egyenlíteni, a teendőket, miket a kormánytól a józan közvélemény követel.

Független állásunk s elveinkhez hí ragaszkodásunk egyaránt követelik tőlünk, hogy a mit hazánk érdekében helyesnek s tovább nem halaszthatónak látunk, azt sürgezzük, mert a kormányzás egy nagy része adminisztratív és nem törvényhozási úton foly, s épp a független pártlapok közén, melyekből a kormány első sorban lelhet tájékozást a közvélemény s az ország egyes részeinek követelményeiről s szükségéről. És mint erdélyi lap sok részben rendkívüli állásban is vagyunk. Erdélyben még az alkotmányos eszmék, rendszer nincsenek annyira helyreállítva, mint a királyság többi részeiben; megmozdultak igaz e terület érdekében is már a közlekedési-, bel- és igazságügyi miniszteriumok; de még minden csak a kezdete ott, még mindenben uralk a két évtizedes abnormis állapot; ha lapunk nem szólalna föl a körülöttünk égő sebeket leleplezni, azt hihetné Erdély népe, hogy a Deák-párt mindent maradandólag jónak lát, úgy a mint van, s Erdély még mind szerencsétlen állapota, egy hosszabb stagnatio elé néz.

Előttünk praefereuter állanak Erdély érdekei s követelményei, s soha eszünk ágában sem jutott magunkat elzárni a szabad vélemény jogától, s annyival kevésbé most, midőn Erdély alkotmányos elemét még nem látjuk a kormányra való befolyásban kellőleg repraesentálva, midőn még a rendezésnek csak kezdetén állunk, s midőn a miniszterium is hosszas külön létünk miatt Erdély erejét és szükségleteit még csak mások információi után ismerheti. És pedig kivált a bányászat az, mely kormánykörökben erdélyi viszonyokkal ismeretes szakember által nincs repraesentálva, holott éppen Erdély királyságunk Californiája.

Elmondottuk már, hogy nemcsak a kormány, de maga pártunk sem köt meg minket Erdély érdekeinek s követelményeinek szabad discussiójában, mi mindenek előtt erdélyi közeg vagyunk, tett-körünet elveink s hazánk szükségletei s nem pusztán párt-érdekek szabják meg; rajtunk nem történt az, hogy nekünk Deák Ferencz korteskedése fölött telegraphirozzon, azt sem tudjuk, ha tudja-e Deák, vagy a miniszterium, hogy a „Közlöny“ létezik a világon — sem a kormány, sem a Deák-párt mi befolyást sem gyakorolt lapunk existenciájára, magok a Deák-párti lapok sem dobolták s hirdették soha lapunk hírnevét, sőt az „Esti Lap“ egy párszor már ellenséges indulattal támadott meg minket; lapunkat nem kormány, nem párt, hanem erdélyi elvárataink anyagi s szellemi részvéte tartja fenn; — mi lapunk keletkezése óta híven követünk egy zászlót, melyet 1831 tűzött ki, s melyet most, midőn a királyság egyesült, Deák Ferencz kezében találtunk fel és mi sorakoztunk oda elveink érzetével s öntudatával a nélkül, hogy kiabáltunk volna a vezérhez, hogy ott vagyunk s hozzá tartozunk, s segítsen rajtunk, avagy zaklattuk volna előfizetési-íveinkkel pártunk tagjait, s kértük volna valaha a pártunkbeli lapokat, hogy dicsérjék és magasztalják a

„Közlöny“-t. A „Közlöny“ mostani elveivel létezett, mielőtt a mostani jobboldal megalkult volna, ő egy eszme után ment az absolutismus sötétében is, mint vezérfény után, küzdve az alkotmányos jogokért, a gondolat- és vélemény-szabadságért.

Mi erős szavakkal védjük pártunkat és a kormányt a méltatlan támadások ellen, hanem a mi méltó és jogos követelés, a mit a kormánytól s pártunktól is joggal várunk, arról mindig nyíltan vélekedünk, azt sürgetjük és sürgetjük s bizunk is, hogy minden méltányos követelést a kormány teljes ereje szerint teljesíteni óhajtsa s teljesíteni fog, mert ismerjük s tiszteljük a minisztereket, bizunk bennök, mert pártunkból valók.

Igy fogjuk mi fel helyzetünket. Mi a kormány iránt semmivel és semmire sem vagyunk kötelezve; de pártoljuk és támogatjuk teljes erőnkkel tövises pályáján, s ezen támogatás nem abból áll, hogy mindenre fejet hajtsunk, de ellenkezőleg abból, hogy leplezetlenül kimondjuk, hol van rosszul a dolog s hol kell azon segíteni. És ha szándékos elhanyagolást, vagy rossz akaratot látunk, akkor bizonynyal hivatkozánk pártunkra, igen a közvéleményre, s mint szabad és független polgárok, közegünkben teljesítünk kötelezéseinket.

Azért tehát, mert valamely lap Deák-párti lap, még nem kormánylap. Támogatni tartozik a kormányt, míg e párt, melyből van a kormány is, szintén támogatja azt; de a pártunk jogában áll folyvást adni az iránt a belőle alakult kormányának, a párt összes irányát pedig a párt egyes tagjai véleményeinek s nézeteinek összege: azért a független jobboldali lapoknak éppen pártjuk iránti kötelessége nem takargatni a sebeket, s felmutatni a bajt, a hol segíteni kell.

Erdély bányászati ügyei tagadhatlanul első sorban követelik a reformokat, mert ha kincshegyeink jobban jövedelmeznek, kevesebb szükség lesz a vivum aerariumra, a nép adójára. — És mi e téren is minden competens nézetnek örömet nyitunk útát.

Honvéd-bajtársimnak

a „Közlöny“-t 23ik számában megjelent felhívásunkra.

Tisztelt bajtársak! Midőn azon ügy, melynek munkássá vá becse felhívásuk által önk kijelölték, nem igénytelen személyemet, de a szabadság véres küzdelmeiben résztvevő tényezőket érdekli, s ezen szerencsében magam is részt vehettem, van szerencsém tudatni önökkel, miszerint a nagy-szebeni utolsó csatán alkalmával máhás-kocsim elraboltatván, s később magam is fogságra vitetvén, ez alkalommal iromány-gyiltéményemnek, különösen az oroszokkal folytatott utolsó harcunkról jegyzeteimnek egy része elveszett ugyan: mindazonáltal az azelőtt biztos helyre letett 14 csatáról irományaim megmaradván, ezen szemtanúi bizonyossággal írt önálló munkámnak („Tizen négy csata az 1848—49 diki erdélyi hadjáratból“ cím alatt) szándékozom előfizetési-ívet kibocsátani, s ha terhes vállalatom kivetelére korlátozott anyagi tehetségetem honfi kegyelet, különösen honvéd-bajtársim remélt részvételükkel gyamolítandják, ezen év végén sajtó alá bocsátom. Addig is becse figyelmeztetők közölnve s buzgó részvételre számítva, bajtársi üdvözléssel maradtam

Fel-Ör, febr. 27. 1868. Veres Márton, ref. lelkész.

Esküdszéki tárgyalás.

Ráth Károly, a királyi ügyek igazgatójának, mint közzádlónak, Bösörményi László, mint a „Magyar Ujság“ felelős szerkesztője ellen indított ügyében.

Az esküdszéki bíróság tizenegyedfél órakor megjelenvén, elnök Nyeviczky azon kérdésére, hogy megjelent-e vádlott, Vidacs J. előlép, s jeleníti, hogy vádlott Bösörményi László betegség akadályozván a megjelenésben, őt, mint elvárátját, kérte fel, hogy jelen kérvényét benyújtsa, mit is ezennel eszközöl.

Elnök átveszi a kérvényt s a bíróság visszavonul. Tizenkettőfélór ismét megjelenvén, elnök jeleníti, hogy az esküdszék megalakult a következő tizenkét tagból: Sárvári Antal, Pfäuser Antal, Pekári József, Széchenyi Ödön gr., Behringer Ferencz, Mandl J., Morócz István, Ádám Károly, Rácz Ede, Matisz Pál, Szacellari György, Janczer Ignác; póttagok: Busbach Péter, Preusner József, kik is azonnal felesküdtettek.

Ezután előadja elnök, hogy Bösörményi L. ezuttal másodsor folyamodik halasztásért; elnök először nem adta meg a halasztást; az okmányokat fel fogja olvastatni.

Ráth Károly közzádló azt fejtegetvén, hogy a halasztási kérelmek nem képezvén a jelen esküdszéki tárgyalás anyagát, s abban határozni kizárólag a bíróságot illetvén, kéri a felolvasást el mellőztetni, mely kérelmet, attól elűttvén, a jegyzőkönyvbe kéri ígtattni.

A halasztási kérelmek a mellékletekkel együtt felolvasatnak. Bösörményi megrongált egészsége miatt, dr. Garay, gyakorló orvos, bizonyítványára támaszkodván, márczius 20-ka utánra kéri a tárgyalást halasztatni, mely kérelmetől azonban a bíróság, három tagu orvosi bizottság véleményadására hivatkozva, elűti őt.

Eztán megkezdte a tárgyalás, a törvény azon rendelkezésének alapján, hogy ha vádlott meg nem jelen, akkor az esküdték ítélnek a vádló előadása alapján, a vádlevél felolvasatlik.

Felolvasatlik továbbá az incriminált cikk is, mely a „M. U.“ hasábjain jelent volt meg (Kosuth Lajos levele Rudnay, a váci választókerület központi bizottmányának elnökéhez), ugy szintén az országos képviselőház azon ülésének jegyzőkönyve, melyben az eljárást Bösörményi ellen megengedni határozta; felolvasatlik továbbá Bösörményinek fellebbezésére a királyi tábla által s mindkettől fellebbezésre folytatn a hétszemélyes tábla által hozott elintézés, ugy szintén végre a „M. U.“ megindításáról szóló, Heckenast Gusztáv és Bösörményi László aláírásával ellátott bejelentése a hatósághoz, melyben kimondatik, hogy a lap iránt a felelősséget Bösörményi elvállalja.

Következett ezután a tanult megidézett Rudnay, Vác választó kerületi központi bizottmányi elnök, megesküdtetése és kihallgatása, miáltal csak az constátáltatott, hogy Rudnay az incriminált cikket levél alakjában megkapta, de azt nem ő adta át a „Magyar Ujság“-nak.

Ekkor Ráth Károly, mint közzádló, a következő vádbeszédet tartotta;

Tekintetes esküdszék!

Mielőtt az eddigi tárgyalási előzmények után és a mélyen tisztelt elnök úr felhívása folytán, a vádpontok tüzetes összefoglalásához fognék, engedje meg a tisztelt sajtóbíróaság, engedjék meg a tisztelt esküdt urak és polgártársak, hogy becse figyelmeztet a mai nap kivételes fontosságára s nagy jelentőségére különösen felhívjam.

Egy futó pillanat a számos közönségre, mely e termen belől és kívül érdeklél kiséri a tárgyalás menetét, s ugyanazon érdeklél várja annak eredményét, már is meggyőzhet mindenkit a mai nap jelentőségéről.

És méltán is nagyjelentőségűnek nevezhető e nap.

Első eset ez, uraim, a hazában, midőn a korona ügyésze mint közzádló, az 1848-diki sajtótörvény alapján, szabad s független honpolgárok bíróasága, az esküdszék elébe lép és a sértett törvény megboszlását szorgalmazni kénytelen.

Első eset s első alkalom ez, mely az esküdszéknek nyújtatik, az állam közérdekeiben elfogulatlan ítéletet mondhatni és ezzel nem csak egy nyugalmas állapotot biztosíthatni, mely nélkül közügyeink további üdvös rendezése, szabadságunk megszilárdulása s jólétünk fejlesztése nem képzelhető, hanem egyszersmind arról is bizonyosságot tehetni, hogy az esküdszéki intézmény honunkban épp úgy, mint más szabad nemzeteknél, a jogélet bástyáját képezi, melyen a törvényszegés — bár honnan eredő nyilai megtörnek!

De maga a tárgy is, mely a vádirat alapját teszi; a vétség rendkívülisége és súlyossága, mely főleg koronás királyunk legmagasabb személye ellen lön elkövetve, azon személy ellen, kiről éppen az 1848. III. törvénycikk 1. §-a azt mondja: „Ő Felségének a királynak személye szent és sérthetetlen“; ugy szintén azon további súlyos vétség, mely az alaptörvényeink által biztosított birodalmi kapcsolat tetleges felbontása van irányozva, s hasonlóképp a vád egyik tárgyát képezi, hónapok óta feszültségben tartá minden honfi kebelét; mert tudta mindenki, vagy sejtette, hogy e napon oly kérdés kerül az esküdszék független ítélőszéke elé, melynek helyes elbírálására és szigorú eldöntése kiszámíthatlan horderővel fog birni hazánk közbékéjére!

Midőn ekkép a mai nap kivételes jelentőségét rövidlegesen kiemelni bátorodtam, ki kell egyuttal jelenítenem, hogy e napnak nem öröm, hanem gyász kölesznzi a jelentőségét; mert essen a koczka bármely részre is sajtólag vagy kedvezőleg, a mai

tárgyalás folyama mindenesetre ki fogja tüntetni azon szomorító tény, hogy létezők hazánkban olyanok is, kik szemközt sajtólagos törvényeinkkel, szemközt a szentesített törvényekkel, melyek által sokat szenvedett nemzetünk hányattatása valahára megszűnt, a nemzetet ugyanezen törvények megsértésére, sőt erőszakos lerontására izgatni, és ez által a nemzeti létünket biztosító legujabb vívmányokat s alkotmányos állapotunkat ujbol bizonytalan kockára tenni nem félemlenek!

Engedjék meg most a tisztelt esküdt urak, hogy mielőtt a vádirat bővebb kifejtésére áttérnék, a közzádlónak álláspontját is rövidlegesen körvonalozhassam.

Szükségesnek tartom ezt azért, mert az alkalommal, midőn a vádlottnak vizsgálat, s illetőleg közkereset alá vétele iránt folynak a viták, bizonyos oldalról a közzádló oly színben lett előtűntetve, mintha annak feladata volna a gondolat szabadságot biztosító egyedüli törvényt semmivé tenni, s a párt-boszúnak, vagy a hatalomnak vak eszköze gyanánt szolgálni.

Hogy ez torzkép, mely a valósággal meg nem fér, arról mindenki meggyőződhetik, ki elfogulatlanul tekintetbe veszi, hogy hazánk alkotmányos és független kormánya által megbízott közzádló működése egyes egyedül csak a törvényen alapozik, hogy tehát a közzádló, mint őre azon alkotmányos törvénynek, melynek homlokzatán ez áll: gondolatait sajtó útján mindenki szabadon közölheti és szabadon terjesztheti — a gondolat szabadságot biztosító törvénynek megsemmisítésére hivatva nem lehet — s hogy a közzádló — szolgáltatában a törvénynek, mely minden párt felett áll — törvény nyújtotta fegyverét minden szenvedély nélkül csak azok ellen emeli, kik a gondolat szabadsággal visszaélve, az alkotmányos törvényt támadják meg.

A korona-ügyvédnek, a közzádlónak, egyik legnemesebb hivatása, s legfontosabb kötelessége, a törvények szentsége felett őrködni, s annak minden irányban érvényt, tiszteletet szerezni. Nem üldözni vagy zaklatni azokat, kik a szabad szót hangoztatják a sajtó terén, nem üldözni, vagy zaklatni azokat, kik eltérő nézeteket, véleményeket becsületes szándokkal fejtegetnek, kik alkotmányos intézményeinknek fény- és árnyoldalait nyíltan, s férfias biggadsággal kitárják; nem Shylok, vagy bűnvadász szerepét vinni egyedül a hatalom érdekében, és a szabadság rovására s elnyomására; hanem ellenkezőleg, nyíltan harezolni a törvény szentsége, az alkotmányos törvény érvénye mellett, és csak is annak szemébe nézni, ki abban keresi a szabadságot, hogy a törvényt, melyet a nemzet egyetértése alkotott, lábbal tiporja, ki a sajtószabadságot a féltelenségben véli feltalálhatni, ki előtt nincs semmi szent, még az sem, a mi előtt az egész nemzet századok óta pietással leborol.

Ez hivatása, ez kötelessége a közzádlónak, és e szent kötelességnek megfelelően, állók ma itt, e helyen. Bátran, s nyugodt öntudattal hivatkozva a nyitott könyv gyanánt polgártársaim előtt fekvő multamra, azon erős, sőt tántoríthatlan meggyőződésben állók e szabad polgárokból alakult esküdszék előtt, hogy ott, hol a törvény nem szent, ott, hol a törvény nem tiszteltetik, hol az büntetlenül megtámadtathatik, ott valódi szabadság, ott alkotmányos élet nincsen, de nem is lehet.

Ezzel áttérék a mai tárgyalás érdemére.

A felolvasott vádirat — az egész terjedelmében szintén felolvasott vádbeli cikkekben foglalt külön vétségekhez képest — két részre oszlik.

Első részét képezi ő Felsége a király magas személyének megsértése.

Erről az 1848-i XVIII. t. cz. 7. §-a következőképen szól: „Ki a Felség személyének sértettségére, a királyi székből örökösödésnek megállapított rendje ellen kikel, avagy a királynak magas személye ellen sértést követ el, 6 évig terjedhető fogsággal, és 3,000 forint emelkedhető pénzbírsággal büntetetik.“

A törvény ezen szakaszában három külön álló tárgyról, vagy is három különleg elkövethető sajtóvétségről van szó. Nevezetesen az ezen szakaszbeli vétséget elköveti az:

1. ki a Felség személyének sérthetősége;
2. ki a királyi székből örökösödésnek megállapított rendje ellen kikel; vagy
3. ki a király magas személye ellen sértést követ el.

A „Magyar Ujság“ mult évi augusztus 28-án megjelent vezércikke által, ezen utóbb felemelt súlyos vétség, t. i. a királynak legmagasabb személye elleni sértés követtetett el, midőn ama

ezik 43-ik kikezdésében szóról szóra ezek mondatnak:

„Igaz; és én nem újságot mondom, mert hirdetem azt ezernyi ezrek hallatára, két világrészben éven át, — igaz, én az osztrák ház uralmát hazám függetlenségével és önállásával incompatibilisnek hiszem.”

Itt fennen hirdetik, hogy az osztrák háznak uralma, mely a nemzet s a dynastia között létrejött alapszerződésen, legsarkalatosabb törvényünkön, a pragmatica sanction alapszik, — összeférhetlen hazánk függetlenségével és önállásával. Nyíltan kimondatik, és sajtó útján terjesztetik, hogy hazánk a Habsburg-ház uralkodása alatt, független, önálló nem lehet, vagy is, hogy az egyik a másikat lehetetleníti.

Ezen tétel egymaga megállapítja ő Felsége a királynak magas személye ellen elkövetett sértésnek, illetőleg a sajtótörvény 7-dik §-ában körülírt vétségnek kétségtelen tényálladékát.

Mert a ki azt nyilvánítja, a ki sajtó útján a nép millióinak azt hirdeti, a Felséges uralkodóház és hazánk önállósága összeférhetlenek, nemcsak nyíltan támadja meg a nemzet egyik legfontosabb alaptörvényét, hanem egyszerűen a legvakmerőbb sértést követi el koronás királyunk magas személye ellen, a mennyiben felteszi, hogy az uralkodóház azon legfelsőbb, s legkitünőbb tagja is, ki az örökösödés megállapított rendje szerint a fenséges ház uralmát királyunk ő Felsége személyben törvényesen gyakorolja, hazánk függetlenségének, önállóságának, s így állami létének végzetes akadály.

De ezen feltevés, szemben azon esküvel, melyet Felséges királyunk múlt évi június hó 8-án véghezment koronázás alkalmával Istennek szabad ege alatt, s a nemzet színe előtt letett és a melylyel ünnepélyesen fogadta, hogy „Magyarország és társországi jogait, alkotmányát, törvényes függetlenségét” — sértetlenül fentartandja, magában foglalja azon legsértőbb feltevést is, hogy koronás királyunk ő Felsége a hazánk törvényeire, alkotmányára és függetlenségére is letett koronázási esküjét megtartani nem fogja, megtartani képtelen.

Tisztelt esküdtsek! Az egyszerű honpolgárt is mélyen sérti a becsület szavába fektetett kétely, és méltán; mert a szőszegőtől elfordul a bizalom, elfordul minden ember.

Innen mérhetik tehát, uraim, a sértés rendkívüli és fokozódott nagyságát, midőn egy koronás fejedelem, midőn Szent István koronájával feldíszített királyunknak ünnepélyes esküvel erősített szavába fektetik kétely, s midőn sajtó útján, mint egy varázstűszel, ezereknek, millióknak, nyíltan hirdetik azon meggyőződés, hogy királyunk, mert a Habsburg-házat, mint uralkodó, ő személyesíti, nem lehet csak hitszegő.

Kérdem, tisztelt esküdtsek, lehet-e a király magas személye ellen ennél vakmerőbb, ennél nagyobb sértést elkövetni?!

Kérdem, abban áll-e a sajtószabadság és az ehivatalása a szabadsajtónak, hogy ő Felsége, koronás királyunk ellen ily rágalom, ily hallatlan sértések nyilváníttassanak és terjesztessenek?

Kérdem nem-e arra van ezen vakmerő expectatio számítva, hogy koronás királyunk esküszegőnek mutattassék be a nemzetnek, az egész világnak, és hogy megingatassék azon alkotmányos hit, azon pietás, melylyel a nemzet királya iránt viseltetik? — Ime, ez azon kérdések egyike, ez azon kérdések legfontosabbika, melyről önök hivatala vannak itéletet mondani. Önök itélni s bíraskodni fognak lelkiismeretük sugallata szerint, mint szabad polgárai azon hazának és nemzetnek, melynek koronás királyát esküszegőnek hirdette vádlott a sajtó útján.

Mondhatná tán a vádlott szerkesztő úr, hogy a cikk szerzője csak feltételesen állítja fel az incompatibilitás elvét, s tulajdonképpen csak az 1848-iki alkotmány csonkítottan helyreállítását akarja.

Ezen okoskodás azonban, eltekintve attól, hogy az ő Felsége által letett ünnepélyes eskübeni kételyt csak fokozza, teljességgel nem áll és az elkövetett vétséget nem menteti; mert hisz annak, ki az 1848-iki törvényeket akarja, annak a dynastiát is akarni kell, mivel az 1848-diki törvények egyenesen a pragmatica sanction alapulnak, s azon alapszerződésre hivatkoznak, mely a Habsburg-ház örökösödési jogait és uralmát Magyarországon megállapította. Az tehát, ki csak a 48-iki törvényeket akarja, nem mondhatja a dynastiát incompatibilisnek, s a ki ezt mégis mondja, hirdeti, s a nemzetet elhítteti törekszik, az nem a 48-iki törvények csonkítottan helyreállítását, hanem mást, egészen mást, — az elszakadást akar; — de egyúttal az incompatibilitás elvédek hirdetésé, s azon vakmerő feltevés által, hogy királyunk ő Felsége az által a letett koronázási eskü megtartani nem fogja, — ő Felsége a királynak magas személyét mélyen sérti, s így kétségtelenül a sajtótörvény 7-ik §-ába ütköző vétséget követi el.

Áttérek a vád második részére. A vád második részét képezi a sanctio pragmatica fogva megállapított és az uralkodóház közösségében létező birodalmi kapcsolat tetteges felbontására irányzott ígatás.

Sajtótörvényünk 6-dik §-a, mely ezen vétség meghatározását adja, eképpen szól:

„Ki a magyar szent korona alá helyezett terület tükletes álladalmi egységével; ki a sanctio pragmatica fogva megállapított s az uralkodóház közösségében létező birodalmi kapcsolatnak tetteges felbontására ígat; ki az alkotmány erőszakos megváltoztatására, s a törvényes felelősség elleni engedelmességre lázít, s bűnök elkövetésére hiv fel és buzdít, négy évig terjedhető fogsággal és 2000 frtig emelkedhető büntetéssel fog büntetni.”

A törvény ezen §-ában több vétség lévén megkülönböztetve, szükségesnek látom a vádirat tartalmához képest, tüzetesen kiemelni, miszerint a vádirat második része főleg azon vétségre szorítkozik, mely a pragmatica sanction fogva megállapított birodalmi kapcsolat tetteges felbontására, s az alkotmány erőszakos megváltoztatására irányzott ígatás által lett elkövetve.

Az említett vétség elkövetéséhez szükségesek:

megtámadási tárgy, eszköz és végezől. Tárgy: a birodalmi kapcsolat; eszköz: az ígatás, — végezől: a birodalmi kapcsolat tetteges felbontása.

Lássuk tehát, mennyire vannak meg ezen vétségi criteriumok a vádirat alapját képező cikkben.

A kérdéses cikk főfeladata, az 1867-iki szentesített törvények, s különösen a közügy törvény megtámadása.

Ez nem egyéb, mint magának a sanctio pragmaticának, illetőleg a sanctio pragmatica fogva megállapított birodalmi kapcsolatnak megtámadása; mert a közügy törvény azon közös kérdések és ügyek alkotmányos kezelési módját szabályozza, melyek a sanctio pragmaticában, mint a birodalmi kapcsolatot megállapító alaptörvényben gyökereznek.

Hogy a cikk egyenesen a közügy törvény szentesített törvényt, s tekintőleg a birodalmi kapcsolat megtámadását tűzte ki tárgyal és célul, arról a tisztelt esküdt urak a felolvasott cikkből meggyőződhetnek.

Ismétlések által nem akarván figyelmüket fásztani, csak azon egyes kirívóbb helyeket emelem ki, melyek ki fogják tüntetni a cikk megtámadásainak tárgyát.

Az mondatik a cikkben a közügy törvényről, hogy az „a nemzeti öngyilkossággal határos.”

Más helyen az állítatik, hogy a közös viszonyok tárgyában létrejött egyezmény, illetőleg törvény által: „Magyarország magát az osztrák birodalommal politikailag összeolvasztotta.”

Ismét más helyen az mondatik, hogy: „a helyzet, melyet a közügy egyezkedés teremtett, az 1848-iki alkotmánynak negatívója, sőt annak valóságos eltörlése,” — és hogy ennél fogva nincs többé ország, csak magyar tartomány, nincs többé parlament, csak tartományi gyűlés.

Ime, az idézett helyek félremagyarázhatlanul jelzik a megtámadás tárgyát, és hogy minden nézeti kétely eloszlatassék, a szerző maga gondolkodott felvilágosításról, midőn cikkeit folytatva, a sanctio pragmatica által megállapított birodalmi kapcsolatot absurd eszmének, és a fenséges uralkodóháznak ugyanezen sanctio pragmatica alapján nyugó uralmát pedig olyannak mondja, mely hazánk függetlenségével és önállóságával összeférhetlen.

Megdönhetetlenül áll tehát, hogy a cikk megtámadásának tárgyát a sanctio pragmatica fogva megállapított, és az 1867-iki törvény által a kivélti módzatokra nézve szabályozott birodalmi kapcsolat képezi.

Vizsgáljuk már most a megtámadás eszközeit, hogy lássuk: rejlik-e bennük ígatás?

Már a cikknek fentebb idézett helyei meggyőzhetik a tisztelt esküdtseket arról, hogy azokban, valamint a cikk többi részeiben is, az ígatás egy szakadatlan láncolata foglaltatik.

Avagy nem ígatás-e, a szentesített törvényt a nemzeti öngyilkossággal egy vonalra állítani, és Magyarországról a tények elferdítése mellett azt mondani, hogy az nem egyéb többé, mint osztrák tartomány?!

Kérdem, nem ígatás-e, midőn a valószínűség esalékony színébe burkolt feltevések kapcsolatából kihozatik, hogy a létrehozott nemzeti egyezmény, a szentesített közügy törvény haborbura dönti a nemzetet, melyben a győzelem épp úgy mint a megveretés egyiránt halálveszélylyel jár? — s mely, ha egyhamar kiült, azt hozza magával, hogy a legközelebbi (tehát már az idej) Szent-István napkor már nem lesz Magyarország?

Ki az a honfi, kinek arcát szégyenpir el ne borítaná, midőn a nemzetet képviselő országgyűlésről, a magyar parlamentről, mely előtt tisztelettel meghajolni mindenkinek kötelessége, az mondatik, hogy az orosz-tóli félelem mesterséges terjesztése birta a nemzetet azon egyezményre, mely szerző szerint halálos, s hogy e szerint a nemzet gyávaságból öngyilkos lett?!

Mi az, mint páratlan ígatás, ha az országgyűlési képviselőkről, mint a nemzet bizalmának letéteményeséről az mondatik, hogy a nemzetet ámitották, hogy a nemzet nevében oly alkut kötöttek, mely a haza függetlenségét, állami önállóságát sirba döntötte, és a nemzet-képviselő számára egyebet fenn nem hagyott, mint megszavazni a hányadot, mely hazánk kizsárolt népeinek véres verejtékéből (az osztrák miniszterium számára) be fog hajtani?

Elvégre, nem-e a kétségbeesésre számított, ígatás netovábbja, midőn ország-világ előtt vakmerő ujjal mutatatik Fenséges uralkodóházunkra és koronás királyunkra, mint hazánk függetlenségének és önállóságának, s így állami létének, boldogságának és felvirágoztatásának végzetes akadályára?

Az imént felhozott s a vádbeli cikkből merített tételek, kétségtelenül ugyanannyi ígatási mozzanatokat képeznek, melyek által önfentartási ösztön, büszkeség, kegyelet, szóval minden emelyly, mely egy nemzetre csak hatni képes, alkalmazásba hozott.

Nagy mértékben fokozódik azonban ezen ígatás, ha viszonylagosságba hozatik azon körülményekkel, melyek között elkövetetett, és azon személylyel, a kitől ered.

Évek hosszú során keresztül, elcsüggedést nem ismerő férfias kitartással küzdötték nemzetünk jobbjai azon szellemi harcra, melynek kimenetelétől a politikai élet, vagy halál függött.

Nagy és nehéz küzdés után valahára győzött a nemzet jogos követelménye, s a hősi kintartás oly frigygyel koronázott meg, mely alkotmányos szabadságunkat, állami létünket visszahozta.

A közügy viszonyokra vonatkozó törvény szentesítve lön, s hátra volt még a törvény gyakorlati alkalmazása, mely lehetővé tegye, hogy a nem magyar tartományok is hozzájárulhassanak.

Ekkor jelent meg a vádbeli cikk, megakadályozandó, hogy a törvényben megállapított elvek gyakorlati alkalmazást nyerjenek. Ekkor jelent meg ezen cikk, mely fennen hirdeti, hogy az országgyűlés ámitja a nemzetet, elárulta a hazát, és hogy az országgyűlés többsége által követett politika nagy veszély s tömérdek bajba sodorja hazánkat, és hogy az halálössá váland, ha a nemzet magatartása annak szolgálna bizonyítványul, hogy ezen politika valóban a nemzet akaratát képviseli.

Lehet-e a fennforgott körülmények között veszélyesebb és vakmerőbb ígatást elkövetni?

De még lényegesebben emeli az ígatás mértékét, ha tekintetbe vesszük, kitől jött légyen az. Mindezeket Kossuth Lajos mondja!

Ha más valaki mondaná, vagy ha tán éppen vádlott mondaná volna, nem nagy nyomatékkal, nem nagy horderővel bírnának.

De így Kossuth Lajos mondaná; Kossuth, kinek neve még most is a nép régióiban varázsszerű nimbuszal bír;

Kossuth, kinek hatásos szavait, főleg az avatlatlan nép, a bizalom és pietás egy bizonyos nemével hallgatja és csodálja;

Kossuth mondaná mindezeket, — kinek neve az 1848-iki eseményektől elválaszthatlan; de ki maga is bevallja a jászladányi választókhoz intézett nyilatkozatában, hogy neve hazánk 1849-diki függetlenségének zászlójával azonosítva van, — és hogy élő tiltakozás gyanánt akar és fog állani minden alku és törekvés ellen, mely az általa óhajtott nemzeti függetlenségnek megcsontítására van irányozva!

Ez növeli, s emeli rendkívülileg az cikkben foglalt ígatásokat és lázításokat, s méltán csodálni kell, hogy az íszkök, melyeket ezen cikk elég bőségesen hazánkra szórt, csak oly kevés helyen gyújtottak, s éppen azért mélyen meg kell hajolni nemzetünk politikai érettsége előtt.

Kétséget nem szenved tehát, hogy a cikkben a legkeményebb ígatás foglaltatik, s hogy az egyenesen a birodalmi kapcsolat felbontására, s legfontosabb sarkalatos törvényünk lerontására van irányozva, hátra van tehát még, hogy kimutassam, miként az ígatás végezője nem egyéb, mint a birodalmi kapcsolat tetteges felbontása.

Sajtótörvényünk nem minden ígatást, hanem annak csak azon nemét helyezi bírói beszámítás alá, mely arra van számítva, hogy tettegességet idézzen elő.

Az ígatásnak ezen neme bő mértékben megvan, s könnyen kimutatható a fenforgó esetben.

Megvan a tettegesség terének elfoglalására irányzott ígatás; mert szerző egyrészt az 1867. törvények által szabályozott birodalmi kapcsolatot öngyilkossággal határos nemzeti calamitásként mutatja be, s azokat, különösen a közügy törvényt, minden kitélhető módon gyűlöletessé tesz; — másrészt pedig kimutatni törekszik, hogy a nemzet ezen, szerinte elviselhetetlen állapotnak törvényhozás útján véget nem vethet, minthogy a törvényhozás egyik factora ámitó, a másik pedig a nemzet függetlenségével incompatibilis.

De hogy a cikkben foglalt ígatás csakugyan oda van irányozva, hogy a nemzet a tettegességek terére hajtassék, az kétségtelenül lesz, ha a cikknek többször idézett 43-dik kikezdése, mely az

incompatibilitás tanát hirdeti, tüzetesen szemügyre vétetik. — Ezen tételben ugyanis a haza függetlensége és önállósága ellentétbe helyeztetik a fenséges dynastiával. A haza függetlenségét s önállóságát megvédeni és fenntartani minden igaz honfiak szent kötelessége; ezt feladni nem lehet, nem szabad. De ugyanazon szent s törvényes kötelességgel tartozik a nemzet a fenséges uralkodóház és különösen annak feje, a koronás király irányában is. — Kérdem tehát, ha e kettő csakugyan ellentétes, ha a haza függetlensége az osztrák ház, illetőleg ő Felsége uralmával összeférhetlen, — miként fogja a nemzet a haza iránti legszentebb s feladhatlan kötelességét teljesíthetni, hacsak ugy nem, hogy a dynastiától megválni, elszakadni törekedjék! És kérdem, vajon ez békés úton, tán valami barátságos egyezés útján történhetne? — vagy remélhető, hogy a fenséges dynastia maga önként fog tényleg lemondani alaptörvényeink által biztosított és századokon át gyakorolt uralkodási jogairól? — Ugy hiszem, ezt senki sem fogja hinni, vagy reményleni. — Ha tehát a nemzet a haza iránti legszentebb kötelességét teljesíteni, ha a haza függetlenségét, melyet a fenséges dynastia uralkodása — állítólag — lehetetlenné tesz, mégis fenntartani, megővni akarja, akkor a nemzetnek nem marad egyéb hátra, mint azon egyedüli eszközhöz nyulni, mely ezen esetben rendelkezésére állana, és az a tettegesség, az erőszak eszköze — a forradalom!

Azonban a cikk szerzője is, azon aggodalomban, mintha a nemzet az ígatás végezőlét tisztán meg nem érthetné, az általánosságba takarított homályból kilép, s a nemzetet egész nyíltággal a tettegesség terének elfoglalására buzdítja.

Vagy nem-e ily buzdítás és ígatás, midőn rendkívüli fontosnak tartatik, hogy a nemzet közéletében minél sürűbben nyilvánuljanak oly jelenségek, melyek tanúságot teendnek Európa előtt, hogy a jogfeláldozási készség nem bir állandó talappal a nemzet véleményében?

Ki ne látna azon életben üsegegyre, tettegességre irányzott ígatást, melyben a nemzet egyenesen az önfentartás ösztönének ébredésére felhivatik?

Nem-e tettegességre való buzdítás azon szükség kimutatása, hogy a közügy törvény éle a nemzet erőlyes magatartása által eltompittassék?

Avagy nem tartalmaz-e ilyenmü ígatást a cikk azon helye, melyben a nemzet felhivatik, hogy amugy törökösen Allah oltalmában, vagy a miniszterium intézkedésében meg ne nyugodjék?

Ki ne látna végre a cikk, azon tételben törvényszegésre és tettegességre irányzott buzdítást, melyben világos törvényeink ellenére, melyek tiltják, hogy a szentesített törvények hatása s tekintélye meggyűlöletesen ne csorbíttassék, a muicipiumok felhivatnak, hogy az ismeretes hevesi eseten fel nem akadva, mondják ki, hogy az 1867-iki törvény intézkedései a nemzetben mély megütközést okoznak, és hogy ezeknek lerontása nélkül megnyugvás és elégedés nem eszűzölhet.

Ugy hiszem, sikerült ezek által elég bőven és tisztán kimutatnom azt, hogy a vádbeli cikk egy részét koronás királyunk ő Felsége magas személyét mélyen sérti, más részét pedig a birodalmi kapcsolatot azon végezőlétől támadta meg, hogy ez tetteges felbontassék, s a nemzet az erőszak, a forradalom terére hajtassék, és így ki van mutatva az is, hogy a felhozott, s egymástól különböző tények a sajtótörvények 6- és 7-dik §§-ban foglalt vétségek tényálladékát képezik.

Hátra van még okadatolni azon körülményt, miért emeltetett a vád a szerző mellőzésével, a szerkesztő, vagy is vádlott Böszörményi László úr ellen?

A vádbeli cikk szerzője — mint tudva van — Olaszországban, Turinban lakik, s azért, mint Magyarország bírói hatalma körén kívül álló egyén, felelősségre nem vonathatik.

Ily esetben sajtótörvényünk 33-dik §-a, mely különösen az időszi lapokról rendelkezik, jön alkalmazásba. Ezen §-eként szól:

„Mindem cikkekért, melyek valamely lapban megjelennek, ha a szerző felelősségre nem vonathatnak, a nyilatkozatban kijelölt felelős személyek is felelettel tartoznak.”

Ezen, a sajtótörvény 30-dik §-a szerint, a batóság elnökének a lap megindításakor benyújtott nyilatkozatban, mely előbb már a vádirat kapcsolatában felolvasztatott, s melyet Böszörményi László és Heckenast Gusztáv együttesen írtak alá, a „Magyar Ujság” című politikai lapnak felelős szerkesztőjéül vádlott Böszörményi László országos képviselő úr van kijelölve.

Ily körülményekben kénytelen voltam a képviselőházhoz azon kérvénnyel járni, miszerint megengedessék, hogy Böszörményi László képviselő úr ellen a vádbeli cikkben foglalt vétségek miatt a vizsgálat, s illetőleg a közkereset megindíttassék.

Kérvényem folytán meg is engedte a képviselőház, a már felolvasott határozat szerint, hogy Böszörményi László országgyűlési képviselő úr, mint a „Magyar Ujság” című lap felelős szerkesztője ellen a kérdésben forgó cikk miatt a vizsgálat, illetőleg a közkereset a törvény korláti kö-

„egyenlőségi kör” megalkotását. Mire vezet ez? Arra, hogy ez úton a leggyorsabb eredményeket kockáztatva láthatjuk. Különben a gyűlés népes volt, s illő nyugalommal folyt le. Hosszas elnököskedés után Hermeli cipészmeister nyitotta meg a gyűlést Beresényi színész által, ki előadta, hogy mi a gyűlés célja, s beszéde végén felolvasta a „Magyar Újság”-ból Szilágyi Virgil levelét Bösztörményihez a demokráciáról, s erre a publicum felszólította, hogy írjon alá. Némelyek alá is írtak; de a nagy rész azt mondta rá: előbb tudni szeretném mire kötelez aláírásom! S ezzel a nagyobb rész eltávozott.

* Legújabb az Olympon. Az ifjú szászok pártjának szabadelvű közönsége közelebből egy költeményt hozott, mely éppen nem vala alkalmas a letett comes és a szász burocracia dícsőszoruját tövis nélküli rózsákkal növelni. Szűrt biza, de meglehetősen irodalmi hangon. Most a fennebbi czím alatt megfelel az alt. sachsok, illetőleg a szász burocracia orgánja még pedig következő rothadt humorral: „a Musák gyászát ültették, mert Pegasus megdöglött. Zensz felboncoltatta Aeskulap által a megdöglött paripát, s imé gyomrában a „Sieb. Blätter” kültői folyadéka italták. A szegény állat! Nem tudta megemészteni a nyers ételt s vége lett.” — Ez „tárcacikk”, s ez „humor”, de bizony csak olyan, minőhöz a kétségbeesés boszúja szokott folyamodni. Ezzel ugyan nem tisztelte meg a „H. Ztg” a „S. Bl.” poetáját, de még önmagát sem.

— A királyföldi egyetem m. hó 28-án tartott ülésében Trauschenfels Jenő szerdahelyszéki küldöttnek indítványa következtében a kiküldött három tagu bizottság által szerkesztett felirati javaslat s ugyancsak annak értelmében némi irány változtatással a magyarországi képviselőházhoz intézendő kérvény szövege került tárgyalás alá. Mindkét irat Schmidt Konrád volt comesnek a magyar kir. felelős kormány által ellenjegyzett m. hó 8-án kelt legf. leirattal történt nyugdíjazása, és ideiglenesen másall helyettesítése ellen van intézve, és azokon sérelemként fölémlítve, hogy a nép által élethossziglan választott hivatalnok mozdított el, a hogy ezen intézkedés magát a comesi hivalt is fenyegeti. (Hol van alkotmány, mely a kormánynak, a habár választott tisztviselőnek elmozdítását, midőn annak kötelelességéről támogatására nem talál, megtiltana, vagy éppen kötelelességévé ne tenné. A comesi hivalt léte sincs ezen ideiglenes helyettesítés által veszélyeztetve, valamint b. Salmennek évekkal ezelőtt ugyanez állomásra kineveztetése dacára maig is áll.) Az ülés alig halad meg a határozat hozatalra képesítő számot. Az egyetemi

22 tag közül csak 12-ten szavaztak s mindnyájan a hármass bizottsági ajánlat elfogadására. A többi küldöttek mint a brassóiak a jelen ügy tárgyalása ötletéből lemondottak, részint az annak elcsúszott tárgyalása miatt óvat adtak jegyzőkönyvre, mint Lindner és Schreiber, részint távol voltak. A két román nemzetiségű küldött nem kívánt szavazni. — Kapcsolatban a fennebbiekkel megemlítjük, hogy a kinevezett új comes Konrád Mór városunkon f. hó 2-án utazott át állomását elfoglalandó.

— Deák Ferencnek moldva-oláhországi osztrák alattvalók a magyar koronázásra, vonatkozó arany, ezüst és bronz emlékérmeket küldöttek.

— Mult pénteken, február 28-án délután 6 Felsége Budapest helyiörtségének összes csapatai felett szemlélt tartott a budai Vármezőn. Rudolf koronaherceg, Latour ezredes kíséretében háromnegyed 2 órakor jelent meg kétfogatu nyílt udv. kocsiában a díszterén, hol a katonaság tisztelegve fogadta. Pontban 2 órakor érkezett oda királyi Felsége számos kísérettel; a csapatok tisztelegtek, s ő Felsége a három csatavonal előtt ellovagolt, míg a koronaherceg kocsiát követte. Szemle után a csapatok ő Felsége előtt léptettek el. A defilé élén a m. k. koronaörtség haladt. Királyi Felségét s Rudolf koronahereget, valamint érkezettek, úgy távoztakkor a roppant tömegben oda özőnlött közönség lelkesülten üdvözlé. A koronaherceg keze magyar kalapot viselt tollal. A szemlének gyönyörű tavaszi idő kedvezett.

— Bécsből, február 26-áról írják: Császár ő Felsége, hallomás szerint, március 1-én Budáról ismét visszaérkezik Bécsbe, s közvetlenül ezután nagy minisztertanácsban fog elnökölni.

— A pesti Lloyd-társulat elnökül Vecsey Sándor választott.

— A kolozsvári „polgári társalkodó”-egylet március 8-án d. u. 3 órakor az egyet helyiségben rendes közgyűlést tartand, melyre a t. cz. tagok tisztelettel meghívóznak. A kolozsvári polgári társalkodó-egylet választmányának 1868. február 28-án tartott üléséből.

— Schaguna metropolita már elkészíté a görög keleti egyház jog compendiumát, mely legközelebb magyar, német- és román-nyelven fog megjelenni. Lusian tanár, hallomás szerint, franczia-nyelvvel szándékszik fordítani a canoni irodalom e felelte becses művét.

— Attila sirja. A galicziai születésű Rattiborszky Átiratban megkereste Eötvös minisztert aziránt, hogy Attila sirjának felfedezése végett, Przemysl közelében kutatásokat eszközölhesen. A miniszter a kérvényt véleményadás végett az akademiának adta át.

Pichler Bódog első zeneestélye.

Büszkén mondhatjuk el, hogy nincsen talán város, hol aránylagosan annyi és oly sok kitűnő zene-művelő és kedvelő lenne, mint városunkban; egy kis legio azok száma, kik zongorán, hegedűn, gordonkán, fuvalán és éneken is a közép-szerűsége jóval felül vannak emelkedve; de az egyes szétforgácsolt erők — mint minden téren, úgy a művészet terén is — gyengék, s nagyjából szerű eredmény és emelkedetebb művelészet előidézése képtelenek. Nemes és méltánylandó tehát azon törekvés, mely a zenei képességek összehozását s ez általi fejlesztését tűzte maga elébe feladatul. E téren mozog már több évek óta a házi zenekör, s e téren nem kis buzgalom fejt ki Pichler Bódog úr, ki e tél folyta alatt jótékonykezéssel egybekötött két Philharmonicus hanversenyi rendezett, melyben az emelkedetebb szellemű classicus zenének néhány műremeke lett bemutatva, és pedig oly összességű pontossággal, hogy bárki előtt is azzal meg nem szégyenelhetők volna magunkat.

A vigásá nélkül nagybőjtnek pedig kellemes felderítésére s nemesebb élvezetek honosítása tekintetéből Pichler Bódog hat zárkört zeneestélyt tervelt, melynek elsője folyó hó 3-án estvél 9 órakor tartatott a redout-teremben. Hogy az előadott darabok jól voltak választva, szolgáljon bizonyosságnak a zeneestélynek műsorozata.

1. Beethoven L. Hegedű sonát-zongorával (eredeti alakban) dr. Hintz György, Ibner Gyula.
2. Népda. Beethoven. „Adelaide” (eredeti alakban) énekl. Vasztiz Izabella.
3. Wilmers: „Sobridal” zongorán játsza Klein Frigyesné.
4. Népda. Schubert F. „Ungeduld” (eredeti alakban) énekl. Bing Fülöpne.
5. Gounod Serenade, Brissan Martha, hegedűn Demjén Lajos, zongorán Ibner Gyula, harmoniumon Pichler Bódog.
6. Mendelssohn. Kettős dal (eredeti alakban) énekl. Vasztiz Izabella, Hintz Jenni.
7. Hummel. Grand Septuor. Zongorán Schel Luiza, althegedű Schuster Károly, fuvalán Tauffer Vilmos, oboan Koniz F., kürtön Herzina M., violoncellon Horrach E., gordonon Balanda J.

Az előadás nagyon szép és correct volt, s a nélkül, hogy itten részletezés- és bírálatba elegend-nénk, felemlítjük azt, hogy több már ismert tehetségek mellett néhány egészen új is tűnt fel, ilyen volt Vasztiz Izabella k. a, ki érzésteles szívhez szóló énekével, Bing Fülöpne úrasszony, ki hatalmas hangjával, Schel Luiza k. a, ki erőteljes és nagyon szép zongora-játékával tűnt fel; de főként meglepő újdonság volt Demjén Lajosnak hegedű-játéka, melyben az erőnek oly kinyomata, s a vo-

nának oly biztos kezelése tűnt ki, a mi mindenkit kellemesen lepett meg. Ugy nagyon szép volt Klein Frigyesné úrasszony által a műsorozat „Sobridal” helyett eljátszott „Fantasia” is. Különben minden kielégítőleg ment, a befeljeztül adott Septuor kivételével, melynek hatását nagyban csökkenté az, hogy a hangszerek nem hangoltak egybe, e mellett még a hangverseny végére, midőn a hosszason igénybevett figyelem kifáradt, igen hosszadalmas is volt már azért is, mert a terem háttérében izletes teritékek csábították az étvágyat, hol a zene-estély végeztével a társaság eloszolva, étkezés és kedélyes csevegésnek adta át magát, s Pongrácz zenekara eléggé csábítgatá tánczra is a tánczkezdőket, mi azonban ez alkalommal elmaradt. Egyáltalában ezen zene-estély igen kedélyes volt, az ülőhelyek akként voltak elrendezve, hogy köztük járni, kelni s az ismerősökkel beszélgetni, társalogni lehetett, nem volt itt a hangversenyek helyhez kötött merevsége, hanem inkább egy kedélyes estély, hol társalgás közben zene és ének is hangzott, emelve és fokozva a nemesebb értelemben vett mulatozási vágyat. S éppen mert ily kedves és kedélyes volt ezen első estély, s mert ezen nemesebb élvezethez nagyon jutányosan lehet jutni; hiszszük, hogy az ezután következők jóval népesebbek lesznek, mint a minő e volt.

Nemzeti színház.

Hétfőn, márc. 2-kán rendes bérletben és üres színházban adatott „Nabuchodonozor Babilon királya”, vagyis azon dalmű, mely az idén adattak között a legsikerültebbnek mondható.

Keddén, márc. 3-kán bérlet szűnetben, telt színház előtt „Domj, az amerikai majom”, vagyis Klischnigg Edének még egy vendégjátéka.

Hivatalos értesítések kivonata.

Pályázat. Maros-lyén, Branyicskán és Piskin egy-egy postamasteri állomásra március 26-ig. Árverések és árlejtések. Maros-Vásárhelyt Brandecker Simon esődtömegéhez tartozó, összesen 8290 fűt értékű követelések április 2. és 16-án. Ugyanott Szathmári István háza ápr. 21.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Márt. 4-kén: 5% Metaliques 100 fűt 57.45. 5% Nemzeti kölcsön 100 fűt 65.65. Kamat 58.—. 1860. Kölcsön 82.—. Bankrészevény 706. Hitelintézeti részvény 200 fűt 186.80. London 10 fűt 100 fűt 23 1/4. Kr 117.—. Ezüst 114.75. Cs. királyi arany 5.58.

Mártius 2-án: Földtehermentesi kötvény Magyarországi 71.10 Erdélyi 66.50.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL.

HIVATALOS.

777. Szám.

(361)

(3—3)

Hirdetmény.

Melynél fogva Gyergyó-Szárhegy és Ditró tulajdonos községek részéről közbírré tétetik, hogy az erdélyi nagy méltóságú kir. Főkormányzóságnak f. é. Septem-ber 24-kén 5793 szám alatt kelt jóváhagyása folytán a borszéki összes haszonvételek az erre vonatkozó feltételi pontok alapján, a szárhegyi község házánál 1868-ban április 24-kén délelőtti 10 órakor tartandó nyilvános árverés útján az 1868-ik évi november 1-jétől kezdve 6 egymás után következő évekre, a legtöbbet ígérőnek haszonbérbe ki fogának adatni. A kikiáltási ár egy évre 30,000 oszt. értékű frtban állítatott meg, melynek 10%-át a hozzá szólni kívánók készpénzben, akár két aynyi értékű belországi állam-kötelezvényekben bantpénz gyanánt köteleztetnek az árverező bizottsághoz előre beadni. A részletes feltételi pontok a fenn írt község irodáiban bár mikor megtekinthetők.

Kelt Ditróban, october 25-kén, 1867.

CSIBI LAJOS, ditrói bíró.

CSERGŐ ZSIGMOND, szárhegyi bíró.

NEM HIVATALOS

(16)

5/3

1868.

(4—*)

Valódi MOLL SEIDLITZ-PORA

mely a párisi műkiállítás arany-érmet nyert.

Középponti raktára a „Gólyához” címzett gyógyszer-tár Bécsben, és egyedül az alább megnevezett raktárakban kapható.

Figyelmeztetés. Miután tapasztaltam, hogy az ugynevezett Seidlitz-por használati utmutatásokkal ártatlanok, melyek szóról szóra az enyim szerint utánozva, a közönség csalódására, még saját név-aláírásomat is viselik, s ily módon azok külsőjeiről itélve saját gyártmányaimmal könnyen felcserélhetők lévén, bátor vagyok azért ezen hamisítások ellenébe óvasul mindenkit azon megjegyzéssel figyelmeztetni, miszeint az ilyen műszereknek megkülönböztetése végett, „az általam készített Seidlitz-por minden katulyája és minden egyes adag papir-burkolata hivatalos őrizmény alatti saját véd-íparjeggyemmel van ellátva.”

Ára egy bepecsételt eredeti skatulyának 1 ft 25 kr. oszt. ért.

Használati utasítással minden nyelven.

E porok számtalan, rendkívüli esetben bebizonnyult gyógyhatásuknál fogva minden eddigelő ismert házi gyógyszernek közt bizonyára a legelső helyre méltandók. A császari birodalom minden részéből hozzánk beküldött több ezernyi hálaírat részletes biz. nyitványul szolgál, hogy azok rögzött dugulás, emésztetlenség és gyomorégés, továbbá göröcsök, vesebetég, idegbaj, szívdobogás, ideges főfájás, vértörölés, köszvényeszerű tagfájdalom, s végül hystéria, hypochondria, tartós hányási inger stb. eseteiben a legjobb eredménnyel használtattak, s a legártalmasabb győgyeredményt vittak ki. Ezen, már nagy csomaggá nőtt levelezés számtalan bizonyítványait tartalmazza azon szenvedőknek, a kik gyakran, miután az allopathiai és vizgyógyimódot hasztalan használták, ezen egyszerű házi szerhez folyamodtak és egösségüket egyszerre és állandóan vissza-nyerték. Ezen elismerési iratokban a nép majd minden osztálya u. m. tanítók, kereskedők, közművesek, művészek, mezői gazdák, tanárok, hivatalnokok, katonák, sőt gyógyszerészek és orvosok is, valamint több oly mindkét nemből való egyének képviselve, a kiknél azelőtt a leghíresebb gyógyfórrások a legkisebb könnyebbülést se idézték elő és a kik csupán a valódi Seidlitz-Porok rendszeres használata által lettek tökéletesen egészségesek.

Valódi minőségben kapható csupán csak

Kolozsvárt: **BINDER K.** (ezelőtt Ritter) gyógytárában b.-monostor-utca a városi Redoute során; továbbá **WOLFF J.** gyógytárában.

Beszterczén: Szongot György.
Brassóban: Jekelius F.
M.-Vásárhelyt: Jeney Károly.
Bucher M. és Burdats A.
Nagy-Károlyban: Schöberl.
Nagy-Szebenben: Müller gyógyszer.

N.-Váradon: Jánky Antal.
Segesvárt: Teutsch J. B.
Szászsebesen: Binder F. gyógyszer.
Szerdahelyt: Schimert F. gyógyszer.
Zilahon: Harmath S. F.

A fennebbi czégeknek létezik még ezeken kívül a

norvégiai „Bergen” városból való valódi

DORSCH-MÁJHALZSIROLAJ

raktára is.

Ára egy nagyobb üvegnek 1 ft. 80 kr. egy kisebbnek 1 ft. o. é. Az üvegek el vannak látva védmárkossal és kimerítő használati utasítással. Ez az egyetlen faj, mely minden töltés előtt vegytanilag megvizsgáltatik és czink-pakkal elzárt üvegekben küldetik el. — Ezen legtisztább és leghatályosabb májhalzsirolaj, faj a dorschhalaknak leggondosabb egybegyűjtése és kiválogatása által van megnyerve, és egyáltalában semmi vegytani kezelés alá nem vonott, hanem a bepecsételt üvegekben lévő folyadék egészen épen és azon állapotban valódi Dorsch-májhalzsirolaj Európának minden orvosi tekintélye által mint legjelesbb gyógyszer a mell- és tüdőbetegségek, scrophulus és rachitis, köszvény és csúsz, látt borkiütés, szemgyulladás, ideg- és több más bajokban legsikeresebben alkalmaztatik.

MOLL A. gyógyszerész Bécsben, „zum Storch”, Tuchlauben.

Jó és friss erfurti vetemény és gazdasági magvak.

(51) (1—5)

Legjobb minőségű franczia- burkoltfejú-mák.

Nagy mennyiségben és jutányos árákért kaphatók:

CSIKY TESTVÉREK

fűszer-kereskedésükben Kolozsvárt.

Kocsi-Lack- és Butor-bor-és

Friss főtésű hazai és külföldi ásványos gyógyvizek.

Olajba tört mindenféle színű kész festékek.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda betűivel (Bel-farkasutca 74. sz.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.